

בענין שיספר ויקרא נקרא בשם "תורת כהנים"

בענין "תורת כהנים".

בספה"ק "תורת אמת" להרה"ק רבי לייבל איגר זצ"ל מלובלין, מבאר ענין קריאת ספר ויקרא בשם "תורת כהנים", דהנה כהן הוא מקור החסד, כמאה"כ (ברכה לג, ח) "תומיך ואוריך לאיש חסידך", וגם כהן הוא מקור הרחמים ע"ד מאמז"ל (נדרים לו): "הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו" - היינו שהמה השליחים להשפיע מדת הרחמים בעולם.

ומבאר הכוונה בעומק הענין: דבאמת, עיקר ענין הקרבת הקרבן נמשך רק מצד היות הוא יתברך בעל הרחמים ומרחם על הבריות לבל ידח ממנו נידח, ולזה הוא נותן התחדשות והתפעלות בלב האדם אף אחר שעבר עליו מה שעבר וח"ו הוא כמשוקע באפס תקוה, והוא יתברך מעורר רחמיו המרובים לעורר אותו מתרדמתו שיתעורר ברצון חדש להתקרב לקדושתו יתברך ע"י הקרבת קרבן, ע"י כהניו הקדושים והטהורים - ולענין זה המה שלוחי דרחמנא, היינו שלוחים מבעל הרחמים לרחם על הבריות לקרבם אליו ית'.

לפיכך נקרא ספר ויקרא שהוא ספר הקרבנות בשם "תורת כהנים" - לרמז שזה שאפשר להביא קרבנות הוא רק מצד החסד והרחמים של השי"ת, ומרומז ב'כהנים' שמרמזים לחסד ורחמים כנ"ל, כי הם שלוחי של השי"ת - בעל הרחמים, לקרב את ישראל לקונם.

א. הרה"ק רבי לייבל איגר זצ"ל השתקע בלובלין כבר אחרי הסתלקות החוזה הק' זי"ע, אולם היה מוקשר מאוד אליו, וכן על ידי השפעתו התקרב לחסידות. וכך מסופר: שרבי לייבל נעשה חתן אצל אחד מתושבי העיר לובלין, ולכן אחרי חתונתו התיישב שם, אולם לא היה חסיד (הוא היה בן הגר"ש איגר זצ"ל בנו של הגרעק"א זצ"ל), ובתחילת ימיו בלובלין איקלע פעם לבית מדרשו של ה"חוזה" זי"ע, והבחין באחד הקירות צורה של כף יד משוקעת, וכששאל לפשר הדבר, אמרו לו שכאן עמד החוזה בשעת תפילתו, ודרכו בקודש היה להשעין ידו על הקיר ומרוב הימים נתהווה במקום צורת כף היד, ולגודל החביבות השאירו אותו רישומא דקדושה לתמיד, ואף בעת שסיידו את הביהמ"ד, לא נגעו בו למען יעמוד למשמרת. רבי לייבל התרגש מאוד מהדבר, וניגש ושק את מקום הרושם. ואמרו, שמאז התעוררו בקרבנו רגשי קודש לחסידות, וזה הביאו להתקרב לתלמידי בעש"ט. בתחילת דרכו הסתופף בצל הרה"ק מקאצק זצ"ל, ואח"כ נסע להרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא זצ"ל, ואמר שמרגיש שהרה"ק מאיזביצא זצ"ל הוא 'פירוש על החוזה מלובלין' (עי' לקמן באורך מקשר נפשו לתורת הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע).

*

בסוף מאמר זה כותב, שדבריו אלו אפשר לכוון בדברי קודש מאדמו"ר רבן של כל ישראל מפה לובלין צוקללה"ה בספרו הקודש "זכרון זאת" בד"ה אדם כי יקריב, וכו' עיי"ש - אח"כ ממשיך לכתוב על זה הענין שסומך דבריו על דברי הרה"ק החוזה זי"ע, וזל"ק: וכשאנחנו אומרים הדברי תורה אלו בשמו הקדוש והטהור של אותו צדיק בוודאי יושפע בכח קדושתו כל הטוב הרוחני והגשמי, וכמו שבוודאי הוא ז"ל בקדושתו הגדול המשיך בדבריו הקדושים את כל הטוב הזה מכח אל הפועל, כן גם עתה כשאומרים הדברי תורה בשמו, בוודאי שפתותיו של אותו צדיק דובבות להמשיך כל הטוב הזה לכל ישראל אמן.

.

ובענין הקשר האמיץ של הרה"ק רבי לייבל לאור תורתו של החוזה הק' זי"ע כותב בנו הרה"ק רבי אברהם איגר זצ"ל (בעל "שבט מיהודא") בהקדמה להספר "תורת אמת", שאחד הטעמים שקרא שם ספרו של אביו בשם "תורת אמת" היות שהוא מעין שם הספה"ק "דברי אמת" מרבינו איש אלקים קדוש ונורא הרה"ק הראשון מלובלין צוקללה"ה וגו' וכותב עוד בזה"ל: כי אנכי ידעתי וגם ראיתי כ"ק אבא מארי רביה"ק צוק"ל לא זז מחבבו של הספה"ק הזה, ומכמה וכמה ראיות היה נראה לכל מבין כי החזיק בו כמו רבו ממש, ושהיה לו שייכות גדול בשורש נשמתו הקדושה.

וממשיך עוד על אביו זצ"ל: מיום עמדי על דעתי מדי שבת בשבתו, טרם פתחו דלתות היכל קדשו לבוא אל בית מדרשו לסעודתא דמעלי שבתא (-ליל שב"ק) פתח את ספה"ק הנ"ל (דברי אמת) והביט בו רגעים אחד, ולפעמים אך רגע כמעט פתח דפי הספר נגד עיניו הקדושים, ובוה בא אל הקודש - לסעודת שבת קודש.

עוד כותב: גם זאת לי לאות ולראי מהימנא, כי בהיודע לו כי נמצא עוד הכתב יד קדשו של הרה"ק מלובלין ביד אחד מנכדיו (מספריו דברי אמת זאת זכרון זאת זכרון זאת) הירבה להשתדל להשיגם, ואכן הגיע לידי. פעם באתי אל הקודש בעת עיונו בהכתבים הנ"ל בהתלהבות שלהבת קודש גדול מאוד, ובבואי אמר אלי בזה"ל: על טוב באת, פקח עיניך וראה התנוצצות אור הקדושה הזורח מהאותיות הקדושים מעשי ידי איש האלקים, שאינו דומה כלל להנדפס - זיע"א.

ויקרא אל משה (א, א).

דקדקו המפרשים על מה שלא נכתב "ויקרא ה' אל משה", אלא ויקרא אל משה ואח"כ "וידבר ה' אליו"?

בספה"ק "אגרא דכלה" מבאר הענין, ובתחילה כותב 'הגם שכבר תלוי בזה כל שלטי גבורים עדת קדושים בעלי קבלה, עכ"ז רשות לחקור ע"פ פשוטו', ואחד מביאוריו הוא בהקדם דברי התרגום יונתן בתחילת פרשתנו על ויקרא אל משה שמשה רבינו נשא ק"ו, מה הר סיני שקדושתו היה רק לשעתו לא היה יכול לעלות עד שקראוהו מתחילה, כאן במשכן שקדושתו קדושת עולם על אחת כמה וכמה - ולכן לא נכנס עד שקראו ה'. ובזה מבאר הכוונה שלא נכתב 'ויקרא ה' - להורות שסיבת הקריאה היה אתרעותא דלתתא, שע"י שעשה מרע"ה ק"ו בא לו הקריאה, כי רצון יראיו יעשה. בזה גם מקשר הסמיכות של סוף פרשת פקודי לפרשת ויקרא "כי ענן ה' על המשכן בכל מסעיהם" וכו', ולכן עשה משה ק"ו שא"א ליכנס למשכן בלי קריאה, ולכן "ויקרא אל משה".

ובזה מרמז ע"פ דברי המגיד ממעזריטש זי"ע, שי"ג מידות שהתורה נדרשת בהן הם נגד י"ג מידות של רחמים, וק"ו הוא מידה ראשונה הוא נגד א-ל, הרומז לחסד, חסד אל כל היום (תהלים נב, ג). ולכן נשא משה ק"ו ובזה המשיך חסדים לעולם, 'ויקרא אל משה' כמו אֵל שרומז לק"ו, ע"כ.

ואפ"ל עוד בזה על המובא לעיל שספר ויקרא נקרא 'תורת כהנים' לרמז על איש חסידך - ענין חסד ה' בהבאת הקרבנות, לכן נפתח הסדר בק"ו שהוא כנגד א-ל הרומז לחסד.

*

בספה"ק "אמרי נועם" (בד"ה א"י בדרך) מבאר בדרך הלצה, ע"פ דאיתא בספה"ק לפרש הכתוב (ישעי' נח, ג) "וקראת לשבת עונג" - היינו אשר הפסוק בא להזהיר ולאסור עלינו להתענג בכל ימות השבוע רק ביום השבת לבד, ונמשל לעיר שיש בו רק 'עושר אחד' וכל אנשי העיר הם עניים, אז כאשר אחד רוצה לשלוח איש אחד אל העושר הנ"ל, אין צורך להזכיר את שמו, רק באמרו אל השליח: 'לך נא אל העושר' אז ממילא יודע השליח לאיזה אדם ילך, משא"כ כשיש הרבה עשירים אז צריך לקרותו בשמו. כמו כן באם כל הימים הוא פורש מתענוגים ורק בשבת מתענג בתענוגים הרי אז נקרא שבת בשם 'יום עונג' סתם, וזהו "וקראת לשבת עונג" - היינו שהשבת יהיה היום עונג סתם, ועל כרחך שבמשך ימות החול

לא יתענג, שאם כל הימים מתענג נפשו הרי צריך לפרש באיזה יום מדובר כמו בעושר.

ובזה מפרש, "ויקרא אל משה - וידבר ה' אליו", היינו שהכתוב מדבר בגדלותו של משה רבינו, "ויקרא אל משה" - שאם אדם רוצה לקרות למשה לא היה צורך להזכיר את שמו רק היה קורא אותו "וידבר ה' אליו" - היינו האיש אשר ה' מדבר איתו, והוא היה היחיד בזה, כי לא קם כמשה אשר דיבר ה' איתו פנים אל פנים, א"כ ממילא היו יודעים שהכוונה למשה, ואף בלי הזכרת שמו כלל.

מידה כנגד מידה בקרבנות

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' (א, ב).

בספה"ק דברי יחזקאל להרה"ק משינאווא זי"ע, מביא ששמע לרמז על תיבת מכ"ם שר"ת מדה כנגד מדה, דזאת הנעשה בקרבן היה מהראוי לעשות באדם החוטא כדי שיתכפר בזה, רק השי"ת מרחם על האדם וציוה לו להביא קרבן תמורתו, ועל כל עבודה הפשט וניתוח וכליל לאישים יחשוב האדם שראוי הוא לעשות לו כן על אשר חטא לה' ועי"ז יעשה תשובה ויתכפר לו (עי' רמב"ן).

*

רמז זה כבר קדמו ב"ספר הגן ודרך משה" (בסוף ימיו היה ראב"ד ירושלים), וכה כותב (במאמר ליום תשיעי): ומעשה בא לידי שבאתי ליישוב אחד והיה שם מנין בצמצום, והתארחתי אצל הפרנס שהיה גם כן קצב ושחט בהמתו בזמן התפילה, והפצתי בו לילך לבית הכנסת, ואמר שרוצה לבדוק הבהמה להכינה לכבודי לאכול ממנה בלילה ואמרת לי אם תבדוק בשעה שהציבור מתפללין - הבהמה תהיה טריפה, ולא יוכלו לאכול ממנה בלילה², והיה זה כמשחק בעיניו, אבל למעשה כן היה שהבהמה היתה לה מכות ובועות ונטרפה בהם, וכשבאתי מבית הכנסת צעקה עלי אשתו שקללתי הבהמה שלה, ואמרת לי לא אני גרמתי וקללתי לטרוף בהמה שלכם אלא דעו כי רובא דרובא אם אין הולך לבית הכנסת בהמות שלו יהיו טרפה, כי השם יתברך משלם לו מדה כנגד מדה דכתיב "אדם כי יקריב מכם קרבן" - מכ"ם ר"ת מדה כנגד מדה, ובזמן שבית המקדש היה קיים היה צריך להביא

ב. ומביא שם עוד מה שהוכיח בהרבה ערים על ענין זה, וכתב שבמקום אחד אמר להם בדרך שחוק הלא מקרא מפורש הוא (תהילים סה, ג) "שומע תפלה עדיך" - והדר "כל בשר יבואו", היינו שקודם צריכים להתפלל ורק אח"כ לעסוק עם הבשר...

חטאתו לבית המקדש לכפר על חטאיו, ואם היה מביא קרבנו מחוץ לבית המקדש לא היה מתכפר משום חוץ למקומו, ועכשיו הבית הכנסת הוא המקדש - והתפלה הוא במקום הקרבנות ואם אינו מתפלל בבית הכנסת - הבהמות שלו יהיו גם כן טריפה מ'דה כנגד מ'דה, ומיד קיבל עליו מהיום ההוא והלאה שילך מדי יום ביומו לבית הכנסת.

בענין הקרבת קרבן מן הגזל

אדם כי יקריב מכם וגו' תקריבו את קרבנכם (א, ב) רש"י: כי יקריב - כשיקריב, בקרבנות נדבה ליצר הענין. אדם - למה נאמר? מה אדם הראשון לא הקריב מן הגזל אף אתם לא תקריבו מן הגזל.

דקדקו המפרשים שרש"י הקדים את המאוחר, וביאר מתחילה תיבות 'כי יקריב' שכוונת הכתוב בקרבנות נדבה, ואח"כ מבאר תיבת 'אדם' שלא להקריב מן הגזל? ומבאר ה"קן לדוד", (בד"ה אדם כי יקריב (א)), בהקדם הכתוב (ישעי' סא, ח) "אני ה' שונא גזל בעולה", וצריך ביאור מאי טעמא בעולה דווקא? אלא הכוונה דבשאר הקרבנות שיש בהם חלק לבעלים פשיטא דאסור לגזול, אמנם בעולה שכולה לגבוה אולי לא הקפיד הכתוב כי הרי לה' הארץ ומלוואה ואין האדם לוקחו רק בשביל ה'. לכן אמר הכתוב "אני ה' שונא גזל - אפילו - בעולה".

בזה מבאר כאן, דהנה הגזל בהמה ומקריבה לקרבן-חובה פשיטא דלא עלה לחובתו, בזה שרוצה לפטור עצמו בממון אחרים, דגזל אסור. אמנם מאחר דהכתוב איירי בקרבן נדבה, אפשר שבזה יוכל להקריב עולה לשמים, ולכן אתי שפיר שרש"י מפרש שכאן איירי בקרבן נדבה, ואעפ"כ אדם כי יקריב - למעוטי גזול.

בענין ה"קרבן מנחה" שמביא העני

ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה' (ב,א). רש"י: אמר הקב"ה מעלה אני עליו כאילו הקריב את נפשו.

הקשה הרה"ק ההפלאה זי"ע, הא עולת העוף בא רק בראשית פריחתו עוד טרם תחילת הציהוב, ובא רק פרידה אחת, הרי ששוה פחות מעשרון סולת כלול בשמן ולבונה, א"כ למה הדל מביא מנחה, הלא זול יותר להביא עוף? ומיישב ההפלאה זצ"ל, דאין הכי נמי שהמנחה שוה יותר מעוף, מ"מ המקריב מתכוון להתברך, ולכן מקריב העושר

ג. ולא דמי ל'קרבן עולה ויורד' ששם מביאים שתי פרידות אחד לחטאת ואחד לעולה, והוא יקר יותר מהמביא בדלי דלות שמביא החוטא מנחה בלי שמן ולבונה.

בהמה או עוף, שבזכות הקרבת קרבן של בשר - יתברך הבשר והעופות שלו, כי מאכלו הוא בשר. אבל עני שמאכלו הוא לחם - מביא מנחה, בכדי שיתברך מאכלו שהוא רק פת לחם. ואע"פ שהמנחה הוא ביוקר, מ"מ לא תלוי הבאת הקרבן בשוויותו כי אם במה שיש לו בביתו ורוצה שיתברך.

אמנם ה"חתם סופר" זצ"ל (תורת משה בד"ה ונפש כי תקריב) אין דעתו נוטה לומר כך וכותב: 'ובמחילת כבוד מורי הגאון ז"ל' חלילה לומר שיהיה כוונת המקריבים לאכול מפריה ולשבוע מטובה - כי אם לעשות נחת רוח ליוצרו ית"ש. ומבאר ה"חתם סופר" בב' מהלכים הא דמביאים מנחה אע"פ ששוה יותר מהעוף:

א בדרך פשט מבאר, הא דעני מביא מנחה ששוה יותר מעוף, כי אע"פ שהמנחה ביוקר יותר, אך מה לו לעשות ואין לו פרוטה לקנות אפילו פרידה אחת, אך קמח וסולת ושמן יש לו מלקט שכחה ופאה שלו, וכן לבונה אחז"ל (הובא בילקוט ישעי' ר' תרנ"ז) שגדל הרבה בארץ ישראל, א"כ יכול ללקטו מן ההפקר - ולכן הוא מביא מנחה. ובזה מקמץ ממאכלו ומקריבו, ובזה הרי מקריב נפשו באמת, שמתענה וממעט חלבו ודמו יום אחד, על כן כתיב 'נפש' במנחה שנותן מאכלו.

ב עוד מבאר ה"חתם סופר" שאין הבאת מנחה תלוי כלל בעני, רק משום 'מעלה יתירה' שיש בו. ומבאר דבריו במעלת העוף ומעלת המנחה, דהנה עיקר הקרבנות הוא העלאת הנפש, ודם הוא בנפש יכפר, ע"כ עדיף עולת העוף, ואע"ג דהוא קרבן-עני שאין ידו משגת לנפש בהמה, מ"מ מקריב נפש העוף, משא"כ מנחה שאיננה רק נפש צומחת ולא חיונית, ולכן הקדים עוף למנחה. אמנם יש גם מעלה למנחה, להרוצה להרבות בדורון, כי מה נחשב בעיניו פרידה אחת להקריב להקב"ה, ואע"ג שאין ידו משגת לבהמה מ"מ אומר בנפשו להרבות בזה שיקריב 'מנחה', הנה אע"פ שאין בקרבנו נפש חיונית, אך הקב"ה יודע מחשבתו לטובה, כי לעשות רצון ה' הוא חפץ להרבות דורונו ע"כ אמר ונפש כי תקריב מנחה, מעלה אני עליו כאילו הקריב ג"כ נפשו, כמו המביא עוף.

והיינו אחד המרבה - המביא מנחה שהוא מרובה, ואחד הממעט - להביא עוף שהוא מועט, ובלבד שיכוון לבו לשמים - כי זה רוצה להביא נפש חיונית וזה רוצה להרבות בדורון, יהיה איך שיהיה, כיון שכוונתו לשם שמים הוא ריח ניחוח, לאפוקי אם כוונתו להרבות ברכה זה בעופות וזה בלחמו וכדברי מורי הפלאה, אז איננו ריח ניחוח.

ד. איתא במסכת כתובות (י): למה נקרא שמו מזבח, מפני שמזין - היינו שמוריד השפעות לעולם.

מכל אשר יעשה האדם לאשמה בה (ה, כו).

בספה"ק **"מאור ושמש"** (פרשת החודש בד"ה גם) מביא זול"ק: שמעתי מהרב הקדוש רבינו מנחם מענדיל זצוק"ל **מרימאנוב**, שהמנהג היה מקדם כשסיים הקורא לקרות פרשת ויקרא שמסיימת "לאשמה בה", היו הקהל עונים אחריו, ל'אל א'שר ש'בת מ'כל ה'מעשים ב'יום ה'שביעי (הר"ת הוא לאשמה"ה ב"ה), עיי"ש שמבאר באורך הענין, ועיקר דבריו שכמו שהקרבנות מכפרין כן שמירת שבת ג"כ מכפרת, שכל השומר שבת כהלכתו מוחלין לו על כל עוונותיו (שבת קיח:).⁷

"קין לדוד" מבאר הענין בעומק, דהנה הפסוק קאי בקרבן אשם גזילות, **וזה שהאדם גוזל מחבירו הוא שחסר אצלו האמונה כי ה' משפיע לכל אדם כפי הצטרכותו**, וכפי אשר זוכה ע"פ מעשיו, ואלמלי היה מתבונן דהשי"ת מחיה את כולם בכל רגע לא היה בא לידי גזילה. על כן נרמז בקרבן זה לאשמה"ה ב"ה הרומז לשבת, כי שבת מורה על חידוש העולם שאחרי ששת ימי המעשה בא השבת ועל ידו מחדש השי"ת שוב הבריאה, (ע"י באוהה"ק (בראשית ג, ג) עה"כ כי בו שבת), ובזה מתבאר מאמז"ל כנ"ל כל השומר שבת אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, והטעם כיון שדור אנוש הכחישו ההשגחה ואמרו שאין הקב"ה משגיח כלל במעשי העולם ח"ו, וע"י השבת נעקר ענין זה, ונראה שהשי"ת מחדש הבריאה תמיד. ולכן ע"י התשובה על הגזילה יזכה לבוא להשגה זו של שב"ק, שהשי"ת משגיח על כל העולם בכל עת וזמן, ע"כ.

ויש להוסיף עוד, שפרשה זו איירי בענין המכחש בפקדון ורש"י מבאר על מה שנאמר בו "ומעלה מעל בה", הלא מחבירו גזל ולא מה', אלא שונה הוא המפקיד פקדון ממלוה ולוה, שהלוואה ישנה בשטר, אבל בזה 'אינו רוצה שתדע בו נשמה אלא שלישי שביניהם' (-השי"ת), לפיכך כשהנפקד מכחש שלא קיבל שום פקדון הרי הוא מכחש בשלישי שביניהם, וזהו ומעלה מעל בה', היינו שכופר בה'. ואי' בב"י בהל' שבת (רמב) על המאמר שהובא לעיל שכל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו', כיון שאם שומר שבת על כרחך שאינו מודה בהע"ז, נמצא שאם גנב מחבירו ומעל מעל בה' על כרחך שלא שמר את השבת כראוי, ולא השיג בדעתו שהשי"ת מנהיג את העולם, ולפיכך עליו לתקן א"ע ע"י החיזוק במצוות שבת, הנרמז בלאשמה בה.

ואם נפש אחת תחטא בשגגה וגו' - והביא קרבנו שעירת עזים וגו' וכפר עליו הכהן ונסלח לו (ה, לא). ואם כבש יביא קרבנו לחטאת נקבה וגו' וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו (שם, לה).

יש מדקדקים הלא שני הפסוקים נאמרו לגבי חטאת יחיד, מאי שנא גבי שעירת עזים שנכתב 'וכפר עליו הכהן ונסלח לו' ובפסוק ל"ה גבי כשבה מוסיף ואומר 'וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא' ונסלח לו.

הגה"ק **מהרי"ל דיסקין זצ"ל** מבאר באופן נפלא בהקדם דברי הגמרא (סוטה לב:) א"ר יוחנן משום רשב"י מפני מה תיקנו תפילה בלחש? שלא לבייש עוברי עבירה (- המתוודים בתפילתם על עבירות שבידם, רש"י), ומביא הגמרא ראי' - שהרי לא חילק הכתוב בין מקום חטאת לעולה (-ששניהם שחיטתן בצפון, בכדי שלא ידעו מיהו המביא עולה ומיהו המביא חטאת), ומקשה בגמרא שישנם עוד סימנים להכיר בין עולה לחטאת, כי חטאת באה נקיבה ועולה בא זכר, ומתרץ בגמרא: התם מכסיא באליה, שלא יכירו, והקשה ע"ז עוד: תינח כשבה, שעירה (- שאין בה אליה) מאי איכא למימר (-שבוודאי יתודע שהיא נקיבה והיא חטאת), ומתרץ בגמרא שהוא גרם הבושה לעצמו שהיה לו להביא כשבה שיש בה אליה, ולא שעירה שאין בה אליה, ע"כ.

נמצא לפי זה שהמביא שעירה הרי הוא מתבייש בה כיון שנראה בוודאי שזה נקיבה - א"כ ידעו כולם שמביא חטאת משא"כ כשבה שיש בה אליה. והנה בחז"ל (ברכות יב.) איתא אמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב: "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו **מוחלין לו על כל עוונותיו**" - א"כ המביא חטאת שעירת עזים הרי הוא מתבייש בה שכולם רואים שמביא חטאת לפיכך כתוב 'ונסלח לו' סתם, דמשמע שסולחין לו על כל עוונותיו ולא רק עון זה, אבל גבי כשבה שלא נראה אם נקבה הוא, ולא ידוע לכל שמביא חטאת, א"כ אינו מתבייש בה, לכן כתיב **"על חטאתו אשר חטא ונסלח לו"** - שרק אותו החטא שבשבילה מביא עתה את החטאת נתכפר לו אבל על שאר החטאים אין הקרבן מכפר.

ה. בשבת קודש פרשת ויקרא תשמ"ט זכיתי לחסות בצל הרה"ק מהר"י מפשעווארסק ז"ע, בשהותו בעיר הנופש הידוע בבלג'י, ועמדתו בשעת קריאה"ת לידו, וכשסיים הבעל קורא לאשמה"ה ב"ה - שמעתיו אומר: ל'אל א'שר ש'בת מ'כל ה'מעשים ב'יום ה'שביעי.